ПрАТ «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут права та безпеки ім. Володимира Великого

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

XI Міжнародної науково-практичної конференції

«Розвиток української держави в умовах активізації євроінтеграційних процесів»

08 травня 2026 р.

м. Київ

4. Шевченко Л. С. Ринок праці України в умовах кризових трансформацій. Соціально-економічні дослідження. 2024. № 1. С. 71–83.

5. Мельник О. І. Інвестиційна привабливість України в умовах воєнних ризиків. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 5. С. 22–30.

Гавкалова Н.Л.
д.е.н., професор, завідувач кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Куніцин О.М.
аспірант кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Роль Європейських цифрових інноваційних хабів в соціальній економіці України

Інтеграція України до мережі Європейських цифрових інноваційних хабів (ЄЦІХ) відкриває суттєві можливості для прискорення цифрової трансформації країни, одночасно сприяючи розвитку її соціальної економіки. В українському контексті, де післявоєнне відновлення та реконструкція потребують як технологічної модернізації, так і соціально інклюзивного зростання, роль ЄЦІХ виходить далеко за межі суто технологічної місії. Вони мають потенціал відігравати роль платформ, що поєднують інновації, залучення громад і соціальну згуртованість, які є критично важливими елементами формування стійкої та збалансованої траєкторії національного розвитку [1]. Відтак проблематика полягає у визначенні того, яким чином ЄЦІХ в Україні можуть бути зорієнтовані не лише на технологічний прогрес, а й на формування інклюзивної соціальної економіки, що сприятиме довгостроковому відновленню та загальній стійкості.

Результати наявних досліджень підкреслюють вагому роль ЄЦІХ у стимулюванні конкурентоспроможності та інновацій як на регіональному, так і на національному рівнях. Такі дослідники, як Ф. Асплунд, К. Сассанеллі та С. Терці, акцентують увагу на технологічних і бізнесових аспектах функціонування цифрових інноваційних хабів [2; 3]. Водночас Дж. Міллард, М. Танга та С. Скірру наголошують на взаємозв’язку між діяльністю цифрових інноваційних хабів, соціальними інноваціями та практиками циркулярної економіки [4]. Попри зростання кількості досліджень, інтеграція ЄЦІХ у рамки соціальної економі-

ки в перехідних або післявоєнних країнах залишається недостатньо вивченою. Таким чином, результати дослідження, які викладенні в доповіді, заповнюють важливу прогалину, зосереджуючись на українському кейсі та водночас розглядаючи його в ширшому європейському контексті.

Метою доповіді є аналіз ролі ЄЦІХ в Україні як потенційних драйверів розвитку соціальної економіки. Основним дослідницьким завданням є вивчення портфелів послуг українських ЄЦІХ та їх порівняння з практиками країн Східної та Західної Європи з метою оцінювання їхньої орієнтації на соціальну економіку. У межах аналізу з'ясовується, чи дотримуються ЄЦІХ в Україні вузько технологічної траєкторії розвитку, чи мають потенціал до розширення спектра послуг у напрямі досягнення більш інклюзивних соціальних результатів. Гіпотеза дослідження полягає в тому, що українські ЄЦІХ за умови стратегічної переорієнтації можуть стати ключовими інструментами інтеграції принципів соціальної економіки в національну стратегію цифрової трансформації.

Методологічною основою дослідження слугує модель D-BEST, яка класифікує послуги ЄЦІХ за п'ятьма групами: дані (data), бізнес (business), екосистема (ecosystem), навички (skills) і технології (technology). Застосування цієї моделі дозволяє здійснити системну оцінку домінуючих типів послуг у конкретних національних контекстах [5][6]. Додатково в дослідженні використано дані з офіційного каталогу ЄЦІХ Європейської Комісії [7], а також інтегровано індикатори з баз даних ООН та ЄС, зокрема номінальний ВВП за 2024 рік [8] і Індекс розвитку електронного урядування (E-Government Development Index, EGDI) за 2024 рік, що включає Індекс онлайн-послуг (OSI), Індекс людського капіталу (HCI), Індекс телекомунікаційної інфраструктури (TII) та Індекс електронної участі (EPI) [9].

Результати дослідження свідчать, що українські ЄЦІХ, створені за підтримки ЄС у 2024–2025 роках, уже демонструють чітко виражений профіль спеціалізації. Порівняльний аналіз цифрових індексів виявляє розрив між Україною та, окремо, країнами Східної й Західної Європи за показниками інфраструктури та людського капіталу, що значною мірою є наслідком повномасштабної агресії російської федерації. Водночас діяльність ЄЦІХ в Україні переважно зосереджена на підтримці малого та середнього бізнесу й розвитку цифрових навичок, що відображає нагальні потреби економічного відновлення та адаптації робочої сили до цифрового середовища. Послуги, пов'язані із соціальною економікою, такі як розвиток екосистем, професійна підготовка та тра-

нсфер знань, також представлені, однак поки що не є домінуючими. Компонент циркулярної економіки, який дедалі активніше інтегрується в діяльність ЄЦІХ Західної Європи, в Україні залишається недостатньо розвиненим. Порівняння зі Східною Європою демонструє подібні тенденції: хаби фокусуються на підтримці МСП і технологічних послугах, рідко включаючи чітко виражені функції соціальної економіки. Натомість у Західній Європі ЄЦІХ зазвичай формують більш збалансовані портфелі, інтегруючи сталість, трансфер знань і соціальну інклюзію у свої сервісні структури. Така дивергенція підкреслює доцільність адаптації найкращих західноєвропейських практик в Україні, зокрема в частині інтеграції соціальної економіки.

Отримані результати вказують на наявність розриву між потенціалом українських ЄЦІХ та їх поточною орієнтацією. Хоча вони вже відіграють важливу роль у цифровій трансформації, їхній внесок у формування стійкої соціальної економіки ще не реалізовано повною мірою. Водночас український кейс демонструє значні можливості для посилення функції ЄЦІХ як драйверів соціальних інновацій. За умови системної переорієнтації хабів на розвиток екосистем, професійну освіту та проєкти циркулярної економіки вони можуть сприяти відновленню громад, зменшенню соціальних нерівностей і зміцненню довгострокової стійкості національної економіки. В умовах післявоєнного відновлення така переорієнтація ЄЦІХ є особливо актуальною, оскільки дозволяє узгодити цифрову трансформацію з нагальними потребами відбудови та соціальної інклюзії.

У висновках варто сформулювати кілька ключових положень. По-перше, українські ЄЦІХ мають сприятливі передумови для того, щоб стати критично важливими акторами цифрової та соціальної трансформації країни, однак їхні портфелі послуг потребують коригування з метою максимізації соціального ефекту. По-друге, досвід Західної Європи засвідчує можливість ефективної інтеграції цілей соціальної економіки в операційну діяльність ЄЦІХ, забезпечуючи спрямування цифровізації на ширші суспільні потреби. По-третє, український кейс робить внесок у загальноєвропейську дискусію щодо ролі ЄЦІХ, демонструючи, що їхній потенціал виходить за межі технологічної підтримки та охоплює формування стійкості, розширення можливостей громад і інклюзивне зростання. Подальші дослідження доцільно зосередити на кількісному вимірюванні соціальних і громадських ефектів діяльності ЄЦІХ в Україні, вивченні інноваційних моделей управління для підтримки інклюзивних практик, а також аналізі еволюції хабів у часі – від

переважно технологічних посередників до комплексних інституцій, що поєднують цифрові інновації та розвиток соціальної економіки.

Список використаної літератури:

1. European Commission. What are European Digital Innovation Hubs? European Commission – Enlargement & Neighbourhood. 2025. URL:https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/what-are-european-digital-innovation-hubs-2025-01-18_enhttps://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/news/what-are-european-digital-innovation-hubs-2025-01-18_en

2. Asplund F., Macedo H. D., Sassanelli C. Problematizing the service portfolio of digital innovation hubs // IFIP Advances in Information and Communication Technology. 2021. Vol. 629. P. 433–440. https://doi.org/10.1007/978-3-030-85969-5_40

3. Gavkalova N., Gladysz B., Quadrini W., Sassanelli C., Asplund F., Ramli M. R., Detzner P., Deville J., Dragic M., van Erp T., Georgescu A., Price L., Robertsone G., Terzi S. Digital innovation hubs and portfolio of their services across European economies // Oeconomia Copernicana. 2024. Vol. 15, No. 1. P. 59–94.https://doi.org/10.24136/OC.2757https://doi.org/10.24136/OC.2757

4. Millard J., Tanga M. Embedding circularity: Theorizing the social economy, its potential and challenges // Ecological Economics. 2023. Vol. 206. Article 107685. https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2023.107685

5. Razzetti S., Gusmeroli S., Terzi S., Sassanelli C. Methodology for DIH: Adding the remote macro-class to the D-BEST reference model // CEUR Workshop Proceedings. 2022. Vol. 3214. P. 1–5. URL:https://ceur-ws.org/Vol-3214/WS8Paper2.pdfhttps://ceur-ws.org/Vol-3214/WS8Paper2.pdf

6. Sassanelli C., Terzi S., Gusmeroli S. The D-BEST based digital innovation hub customer journey analysis method: Configuring DIHs' unique value proposition // International Journal of Engineering Business Management. 2022. Vol. 14.https://doi.org/10.1177/18479790221124634

7. European Commission. EDIH Catalogue. European Digital Innovation Hubs. 2024. URL:https://european-digital-innovation-hubs.ec.europa.eu/edih-cataloguehttps://european-digital-innovation-hubs.ec.europa.eu/edih-catalogue

8. Eurostat. GDP at market prices. 2024. URL:https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00001/default/tablehttps://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00001/default/table

9. Knoema. UN E-Government Development Index. 2024. URL:https://knoema.com/mctunlb/un-e-government-development-indexhttps://knoema.com/mctunlb/un-e-government-development-index